

ความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อขจัดเขยปัญหาทางการค้า

นางสาวสดดาวลัย พงศ์พิบูลย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-396-3

009105

i 17158680

THE FOREIGN CAPITAL NEEDS FOR FINANCING TRADE DEFICIT

Miss Laddawan Pongtipsukon

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Departments of Economic

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

THE FOREIGN CAPITAL NEEDS FOR FINANCING TRADE DEFICIT

Miss Laddawan Pongtipsukon

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Departments of Economic

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความต้องการ เงินทุนจากต่างประเทศ เพื่อชดเชยปัญหาทางการค้า

โดย

นางสาวลัดดาวัลย์ พงศ์ทิพย์สุนนท์

ภาควิชา

เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร. สุรัชย์ หัตถนิจวิไล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศรีวงศ์ สุมิตร)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุรัชย์ หัตถนิจวิไล)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชวนชัย อัจฉรินทร์)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไทโรจน์ วงศ์วิภาณนท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อชดเชยปัญหาทางการค้า

ชื่อ นิสิต   นางสาว สัตตาวัลย์ พงศ์พิทยสุคนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา   ดร. ลุ่ยชัย พัฒนจิตวิไล

ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์

ปีการศึกษา   2527

บทคัดย่อ

เงินทุนจากต่างประเทศไม่เพียงแต่มีความสำคัญต่อประเทศผู้นำเงินทุนเข้า เท่านั้น แต่ยังคงมีความสำคัญต่อประเทศผู้ส่งเงินทุนออกด้วย สำหรับประเทศผู้ส่งเงินทุนออก การลงทุนโดยตรงในประเทศด้อยพัฒนา เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ในฐานะที่ประเทศกำลังพัฒนาเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมในตลาดส่งออกของโลกมากขึ้น ส่วนประเทศที่นำเงินทุนเข้านั้น เงินทุนจากต่างประเทศถือว่าเป็นทรัพยากรพื้นฐานในการพัฒนา เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

สำหรับประเทศไทยซึ่งยังคงถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและเป็นเศรษฐกิจแบบเปิด ประกอบกับมีปัญหาทางการค้า และการเงินระหว่างประเทศมากขึ้นโดยลำดับอีกด้วย การหาทรัพยากรเงินทุนจากภายนอกประเทศเพื่อชดเชยปัญหาดังกล่าวจึงเป็นไปในระดับสูงและขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนอาจจะก่อให้เกิดวิกฤติการณ์ด้านภาวะหนี้ต่างประเทศได้ในที่สุด

ดังนั้นในการศึกษานี้จึงพยายามที่จะศึกษาถึงปัญหาการค้าระหว่างประเทศของไทยที่ทำให้ประเทศไทยมีรายได้เงินตราต่างประเทศอันจำกัดสำหรับในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อทราบถึงบทบาทและขนาดความต้องการทรัพยากรทุนจากต่างประเทศประกอบกับระดับการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศและประสิทธิภาพของการใช้ทุนจากต่างประเทศเป็นอย่างไร โดยอาศัยข้อมูลอนุกรมเวลา ในระหว่างปี 2509-2526 โดยวิธี Ordinary Least Squares (OLS) นอกจากนี้จะได้อาศัยแบบจำลองทาง เศรษฐมิติทำการประมาณการขนาดของความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อชดเชยปัญหาการค้าอันเป็นผลก่อให้เกิดภาวะหนี้ได้อย่างไร และจากการประมาณการดังกล่าวทำให้สามารถศึกษาถึงระดับการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศ ประสิทธิภาพของการใช้ทุนจากต่างประเทศ และความล้มเหลวในการชำระหนี้เมื่อเทียบกับรายได้เงินตราต่างประเทศจากการส่งออก และผลิตรวมที่ประจำชาติในอนาคตได้ ในการศึกษาพบว่าในระหว่างปี 2509 -

2526 ขนาดของปัญหาการค้ามีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด จาก 1.0 พันล้านบาทในปี 2510 เป็น 66.1 พันล้านบาท ในปี 2526 ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยต้องพึ่งพาต่างประเทศทั้งในแง่ของสินค้าเข้าที่จำเป็น เช่น สินค้าทุน วัตถุดิบและพลังงาน และในแง่ของความไม่สามารถขยายตลาดสินค้าของไทย เป็นผลให้เงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศโดยเฉพาะในรูปเงินกู้เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวเช่นกัน สำหรับแนวโน้มในอนาคตปรากฏว่าขนาดของปัญหาการค้า ในช่วงปี 2527 - 2530 มีอัตราเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.0 ต่อปี ภาระหนี้ต่างประเทศทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยโดยเฉลี่ยในช่วงปี 2525 - 2528 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 ต่อปี ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้เมื่อเทียบกับรายได้เงินตราต่างประเทศจากการส่งออกและผลิตภัณฑ์ประมงจะสูงขึ้นจากร้อยละ 18.5 และ 4.0 ในปี 2526 ตามลำดับ เป็นร้อยละ 19.0 และ 4.2 ในปี 2528 ตามลำดับ

นอกจากนี้ พบว่าประเทศไทยมีระดับการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง (0.35) และมีประสิทธิภาพของการใช้ทุนค่อนข้างต่ำ (0.64) เมื่อวัดในรูปของราคาปัจจุบัน ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงของการพัฒนาเศรษฐกิจไทยนับตั้งแต่เริ่มพัฒนาเศรษฐกิจมาจนถึงปัจจุบัน จะพบว่าทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และในปริมาณที่ขยายตัวขึ้นโดยตลอด ส่วนการวัดในรูปของราคาคงที่ปรากฏว่า ระดับการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศอยู่ในระดับต่ำ (0.05) และประสิทธิภาพในการใช้ทุนจากต่างประเทศสูง (0.83) ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีความบกพร่องในการใช้ดัชนีราคาในการปรับข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ แตกต่างกัน

ดังนั้น จากผลการศึกษาทั้งหมดนี้จึงชี้ให้เห็นว่าปัญหาการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยคงเป็นปัญหาอยู่ ซึ่งเป็นผลให้ประเทศไทยยังจำเป็นต้องพึ่งทุนจากต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันมีประสิทธิภาพในการใช้ทุนจากต่างประเทศค่อนข้างต่ำ ดังนั้นจึงควรจะได้มีการแก้ไขอย่างรีบด่วนและต่อเนื่องโดยทั้งพัฒนาการผลิต และส่งเสริมการส่งออก ประกอบกับลดการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศและหันมาใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้น

Thesis Title   The Foreign Capital Needs for Financing Trade Deficit
Name   Miss Laddawan Pongtipsukon
Thesis Advisor   Dr. Surachai Pattanajidvilai
Department   Economics
Academic Year   1984

ABSTRACT

Foreign capital is a matter of increasing importance not only for capital-importing countries but also for capital-exporting countries as well. For the latter, foreign investment in developing countries must be deliberated with discernment, as developing countries continue to grow and have increased participation in world export markets. For the former, foreign capital is the primary source of economic development and modern technology.

As for Thailand, one of those developing countries and as an open economy, her problems on trade and international finance made the foreign capital needs for financing the rapidly expanded trade deficit a serious and urgent matter which may lead the country into the situation of the so-called "foreign debt crisis"

The purpose of this study is to unveil the trade gap problems which limit the revenue needed for Thailand economic development. The emphasis of the study is on the role and the magnitude of the demand for foreign resources and also the degree of Thailand's dependency on and the productivity of such resources. Based on the time-series data covering the period 1966-1983, the

2

econometric model of Thailand's trade gap was estimated by the ordinary least squares method. The estimated model was then used to make the out-of-sample forecast of the foreign resource demand to finance the trade deficit for the period 1984-1987. The degree of dependency and the productivity of foreign resources were analyzed using Shoichi Yamashita techniques.

The main findings of this study can be summarized as follow: The magnitude of Thailand's trade problem remarkably developed from 1.0 billion baht in 1967 to 66.1 billion baht in 1983. This is due primarily to two major factors which are her dependence on foreign products import such as capital goods, raw materials and fuel, and her incapability to expand export markets. Capital-inflow reflected from that matters, particularly in the form of loans, showed a skyrocket increase. From the predictions results, the trend of trade deficit for 1984-1987 will continue to increase at an average rate of 4.8 per cent per annum. Foreign debts (including principal and its interests) for the same period will tend to grow at an average rate of 7.7 per cent per annum, and hence, debt service ratio based on export earning as well as based on GNP will rise sharply from 18.5 per cent and 4.0 per cent in 1983 to 19.2 per cent and 4.2 per cent in 1985, respectively. Moreover, it was also found that the measurement of the degree of Thailand's dependency on foreign resources and the productivity of foreign resources gave inconclusive result. This is due perhaps to the kind of price index, measuring methods and the rigidity of the structural model employed in the study.

In conclusion, the study points out that trade problems of Thailand will still remain and await the immediate and effective corrective measures. Such measures should include, inter alia, the product development and export promotion together with the measure

to reduce expenditure as well as to switch expenditure to domestic products.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จากหลายท่านด้วยกัน ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ดร.สุรชัย พัฒนจิตวิไล ซึ่งเป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากมาย ขอขอบพระคุณ ดร.ชวนชัย อ้นนันท์ และ ดร.ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาเพื่อตรวจต้นฉบับ และให้คำแนะนำหลายประการ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงโดยเรียบร้อย

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และ พี่ ๆ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ ทั้งทางด้านข้อมูลในการคำนวณ และการพิมพ์ โดยเฉพาะคุณจรรยาศรี พงศ์พิศิษฏ์, คุณจุฑารัตน์ จิรขจรกุล ที่กรุณาช่วยประมวลผลการวิเคราะห์ และคุณสุรศักดิ์ บุญประกอบที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สำหรับความผิดพลาด อันพึงมีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สัปดาห์วัลย์ พงศ์พิยลู่คนธ์

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ตารางแสดงถึงขนาดของช่องว่างการค้า พ.ศ. 2509-2526	3
1.2 ดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศไทย พ.ศ. 2509-2526	5
1.3 หนี้ต่างประเทศคงค้าง ท.ศ. 2513-2526	7
1.4 เปรียบเทียบระหว่างดุลบัญชีเดินสะพัดและหนี้ต่างประเทศ พ.ศ. 2513-2526	8
3.1 อัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น คิดตามราคาปี 2515 และ ราคาปัจจุบัน พ.ศ. 2505-2526	39
3.2 การขยายตัวทางเศรษฐกิจจำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2505-2526 ..	41
3.3 สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของสาขาการผลิตต่าง ๆ ในผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ พ.ศ. 2505-2526	42
3.4 อัตราส่วนเพิ่มของทุน-ผลผลิต พ.ศ. 2505-2526	43
3.5 แหล่งที่มาของการออมประจำชาติเบื้องต้น พ.ศ. 2503-2526	44
3.6 ความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเบื้องต้น และเงินทุนไหลเข้า พ.ศ. 2505-2526	50
3.7 องค์ประกอบของเงินทุนไหลเข้าสู่ธุรกิจจากต่างประเทศ พ.ศ. 2505-2526..	51
5.1 ค่าประมาณมูลค่าการนำเข้าสินค้าบริโภค ในราคาคงที่ ปี 2515	77
5.2 ค่าประมาณมูลค่าการนำเข้าสินค้าขั้นกลางและวัตถุดิบ ในราคาคงที่ ปี 2515	78
5.3 ค่าประมาณมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน ในราคาคงที่ ปี 2515	79
5.4 ค่าประมาณมูลค่าการนำเข้าสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่นในราคาคง ที่ ปี 2515	80
5.5 ค่าประมาณมูลค่าการนำเข้าสินค้าอื่น ๆ ในราคาคงที่ ปี 2515	81
5.6 ค่าประมาณมูลค่าการบริโภค ในราคาคงที่ ปี 2515	82
5.7 ค่าประมาณมูลค่าการลงทุน ในราคาคงที่ ปี 2515	83
5.8 ค่าประมาณรายจ่ายการท่องเที่ยวในต่างประเทศของคนไทย ในราคาคงที่ ปี 2515	84

ตารางที่	หน้า
5.9 ค่าประมาณรายจ่ายผลประโยชน์จากการลงทุน ในราคาคงที่ ปี 2515	85
5.10 ค่าประมาณค่าบริการจ่ายอื่น ๆ ในราคาคงที่ ปี 2515	86
5.11 ค่าประมาณมูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ ในราคาคงที่ปี 2515	87
5.12 ค่าประมาณมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ ในราคาคงที่ ปี 2515	88
5.13 ค่าประมาณมูลค่าความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเบื้องต้น หรือช่องว่างการ ค้า ในราคาคงที่ ปี 2515	89
5.14 จำนวนเงินกู้และสินเชื่อที่เบิกใช้ และเงื่อนไขในการชำระในระหว่างปี 2508- 2526	90

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฌ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและประโยชน์	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา	9
1.4 โครงสร้างของการศึกษา	10
2 ทฤษฎีพื้นฐานและการศึกษาในอดีต	11
2.1 ทฤษฎีพื้นฐาน	11
2.2 การศึกษาในอดีต	19
3 ปัญหาช่องว่างการออม, ช่องว่างการค้า และทุนจากต่างประเทศไหลเข้าใน ระหว่างปี 2505-2526	38
3.1 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	38
3.2 ปัญหาของช่องว่างการออม-การลงทุน และช่องว่างการค้า	40
3.3 ทุนต่างประเทศไหลเข้า และความต้องการทุนจากต่างประเทศ	48
3.4 ปัญหาภาระหนี้ต่างประเทศ	52
4 วิธีการศึกษา	55
5 ผลการศึกษาทางเศรษฐมิติ	70
5.1 ความเบื้องต้น	70
5.2 ผลการประมาณการแบบจำลอง	70
5.3 ทดสอบความสามารถในการประมาณของแบบจำลอง	74
5.4 ประมาณการความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศ	76

บทที่	หน้า
5.5 ภาระหนี้ต่างประเทศ	76
6 สรุปลและข้อเสนอนแนะ	95
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	105
ประวัติ	112